

Slutrapport: Regional kulturplan för Skåne 2016 – 2020

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Pandemins konsekvenser för kulturlivet	4
1.2 Särskilda målgrupper	5
2. Strategisk bidragsgivning.....	7
2.1 Redovisning av verksamhetsbidrag	8
2.2 Utvecklingsbidrag	9
3. Verksamhetsområden.....	10
3.1 Biblioteksverksamhet.....	11
3.2 Litteratur och serier	14
3.3 Bildkonst, fotografi, form och design	16
3.4 Film och rörlig bild	19
3.5 Scenkonst och musik.....	21
3.6 Kulturarv	24
3.7 Folkbildning	26
3.8 Kulturella och kreativa näringar (KKN)	27
3.9 Kultur och hälsa	29
4. Kunskapsutveckling	31
4.1 Kulturvaneundersökningar.....	32
4.2 Rapporter framtagna under planperioden	32
4.3 Redovisning till Statens kulturråd.....	34
5. Dialog och samverkan.....	35
5.1 Samverkan genom Kultursamverkansmodellen.....	35
5.2 Avtal med högskolor, universitet och statliga myndigheter.....	37
5.3 Regionsamverkan Sydsverige	38
6. Slutsatser	38

1. Inledning

Denna promemoria sammanfattar genomförandet av Regional kulturplan för Skåne 2016–2019 (förlängd t.o.m. 2020 och fortsättningsvis omnämnd som Regional kulturplan för Skåne 2016–2020) och beskriver kulturnämndens utvecklingsarbete under planperioden. Kulturplanens ambitioner resursätts i de årliga verksamhetsplanerna, och följs därmed upp löpande i kulturnämndens verksamhetsberättelser. En så kallad halvtidsavstämning genomfördes 2017 (dnr 1703386) i syftet att visa på en aktuell status för verksamhetsområdena och för respektive strävansmål inom området. Denna promemoria bygger vidare på halvtidsavstämningens disposition och slutsatser och omfattar hela kulturplaneperioden.

De kulturpolitiska målen är inriktningsmål, vilket förutsätter ett långsiktigt perspektiv på det strategiska utvecklingsarbetet där effekterna av enskilda aktiviteter inte alltid är omedelbart tydliga. Flera av insatserna som beskrivs i denna promemoria fortsätter vidare in i nästa kulturplaneperiod.

Utvecklingsarbetet sker i samverkan och dialog med kommuner och kulturaktörer i Skåne. Strategisk bidragsgivning är ett av kulturnämndens viktigaste styrmedel. Eftersom kulturnämndens budget beslutas årligen justeras nivån på bidragsgivningen varje år med hänsyn tagen till den kunskapsutveckling som infångats via rapporter, utredningar, omvärldsanalys, konferenser och andra mötesplatser. Investeringen i kunskapsutveckling avgränsas inte till en definierad kulturplaneperiod, utan bär även vidare in i arbetet med nästa kulturplan.

Kulturplan 2016–2020 är grupperad i verksamhetsområden, vilka i sin tur har ett antal grupperade strävansmål, så kallade Region Skåne vill-punkter. Denna promemoria är en sammanfattning av insatser som genomförts under kulturplaneperioden i enlighet med kulturplanens strategier och prioriteringar. Måluppfyllelsen under Region Skåne vill-punkterna är endast exempel på insatser som genomförts under kulturplaneperioden. För mer utförliga beskrivningar av aktiviteter kopplat till verksamhetsår hänvisas till kulturnämndens årliga verksamhetsberättelser för perioden. Under avsnitt 4.2 finns även en lista över fördjupande rapporter och kartläggningar som tillsammans ger en bild av utvecklingsarbetet.

Regional kulturplan för Skåne 2016–2020 var den tredje i ordningen sedan Region Skåne gick in i kultursamverkansmodellen som pilotlän 2011. Idag ingår samtliga regioner utom Stockholm i modellen.

Kultursamverkansmodellen regleras av förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, som bland annat slår fast att en förutsättning för att en region ska få fördela statliga medel är att man har en regional kulturplan som tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med kulturliv och civilsamhälle. Region Skånes kulturplan uppfyller förordningens krav, men omfattar hela det regionala kulturpolitiska utvecklingsuppdraget, inte endast de delar som omfattas av kultursamverkansmodellen.

Kulturnämnden tog den 14 februari 2019 beslut om en förlängning av kulturplaneperioden till att även omfatta hela 2020. Förlängningen motiverades av att den ekonomiska omställningen under 2019 i Region Skåne krävde nytänkande och tid för reflektion. Genom att utöka kulturplaneperioden skapades utrymme för analys och dialog i processen med nästa kulturplan, vilket gav goda förutsättningar för en väl förankrad kulturplan för 2021–2024.

1.1 Pandemins konsekvenser för kulturlivet

Sista året av kulturplaneperioden kom att präglas av Coronapandemin. Pandemin med tillhörande restriktioner slog hårt mot kultursektorn, och vilka konsekvenserna blir på längre sikt är fortfarande svårt att överblicka. Kulturnämnden och Kulturförvaltningen har under pandemin på flera sätt bevakat situationen för kultursektorn. Genom enkäter, uppföljningar och i direkt dialog med främst mottagare av verksamhetsbidrag har förutsättningarna för kulturaktörer följts, också med fokus inför en nystart.

Med anledning av pandemin gjorde kulturnämnden under våren 2020 en omDispositionering av budgeten för att skapa utrymme för utlysning av två tillfälligt sökbara stöd för kulturlivet: expressestöd och förstärkning av centrubildningar. Sammanlagt beviljades stöd på 3 200 000 kr till 41 aktörer.

Genom förstärkning av centrubildningarna skapades utökade möjligheter till rådgivning, kompetensutveckling, digital omställning och insatser för en breddad arbetsmarknad för en grupp kulturaktörer som kom att drabbas särskilt hårt av pandemin.

En sammanfattning av pandemins återverkningar på kulturaktörer och beviljade expressestöd återrappporterades till kulturnämnden den 28 oktober 2021, dnr 2021-POL000458.

För att kompensera för pandemins effekter beslutade Statens kulturråd 2020 om utökat statsbidrag till verksamheter inom kultursamverkansmodellen. Statsbidraget på 22 148 000 kr fördelades till tolv verksamheter enligt en fördelningsnyckel baserad på intäktsbortfall och prognosticerat helårsresultat.

1.2 Särskilda målgrupper

I Regional kulturplan för Skåne 2016–2020 lyfts barn och unga samt nationella minoriteter som särskilda målgrupper. Barn och unga är en kulturpolitiskt prioriterad målgrupp i kulturpolitiken på statlig, regional och lokal nivå. Denna prioritering har stöd i bland annat FN:s barnkonvention. En annan målgrupp som har en särskild ställning är de nationella minoriteterna, vilken regleras i lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk som trädde i kraft 2010.

Barn och unga

Under kulturplaneperioden 2016–2020 kom en rad olika strategiska undersökningar, rapporter och verksamheter att ta form. Flera av dessa kom att pågå under hela perioden. Alla stammar ur ett barnrättsperspektiv.

I Kulturvaneundersökningen 2016 i Skåne och grannlänerna, framstod den yngsta ålderskategorin (16–29 år) som särskilt aktiv. Dock tog inte ålderskategorin del av kulturinstitutionernas utbud och verksamhet i särskilt stor omfattning utan konsumerade och producerade konst och kultur genom företrädesvis digitala plattformar och verktyg. För att främja ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet, utlystes ett nytt projektbidrag, Ung kraft, som mottagare av regionala verksamhetsbidrag kunde söka. Målet var att kulturutbud skulle utvecklas tillsammans med unga, för unga.

Bidraget utlystes i tre år och medförde att nio olika verksamheter inom konst- och kulturområden som bibliotek, studieförbund, teater, dans och musik, kulturarv samt bild och form kom att ha ett ungt residens i ett till två år. Projekten har efter projektslut fortsatt i olika former och har genererat ringar på vattnet i kulturlivet.

Som ett led i att stödja barns och ungas delaktighet och inflytande över kultur i såväl grundskolan som på fritiden, startades KulturCrew 2016. Det

är ett samarbetsprojekt mellan UNGA Musik i Syd, Riksteatern Skåne och skånska kommuner. KulturCrew har sedan dess spridits i hela Skåne.

För att stimulera tidig språkutveckling startades Bokstart i Skåne 2017. Bokstart är en nationell satsning som vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0–3 år) närhet och bygger på samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola som alla har ett uppdrag att arbeta med små barns språkutveckling. Sedan 2018 har Region Skåne en samordnande roll och erbjuder skånska kommuner ekonomiskt stöd för utvecklingsarbete inom Bokstart. Bidraget finansieras av Region Skåne och Statens kulturråd.

Tillsammans med Myndigheten för kulturanalys deltog Region Skåne i en kulturvaneundersökning bland barn och unga. Resultaten i Rapport: Barns och ungas kulturaktiviteter (2018) kom att ingå i Statusrapport kultur barn och unga (2018) som bland annat identifierade utmaningar och rekommendationer för fortsatt arbete inom området kultur barn och unga. Just utifrån behovet av att förhålla sig till barns och ungas eget kulturutövande, presenterade projektet och förstudien Ökad spelkunnighet och spelpedagogik för barn och unga (2020) en bild av hur barn och unga möter spel, spelskapande och spelkultur idag och gav förslag på framtida satsningar.

Statusrapporten pekade också ut diskrepansen mellan olika konst- och kulturformers infrastruktur och hur detta påverkar barns och ungas möjligheter att ta del av olika konst- och kulturuttryck. I rapporten Kartläggning av subventionerad kultur för barn och unga i Region Skåne (2019/2020) förtydligades att litteratur och serier, bild och form samt film och rörlig bild har behov av nya stödformer.

I en djupanalys av den stora Folkhälsorapport barn och unga i Skåne (2016) framkom bland annat att barn och unga med funktionsnedsättning uteslöts från kulturaktiviteter om inte detta anpassades efter deras förutsättningar. Resultaten från Kultur och välbefinnande hos skolungdomar i Skåne (2019) ledde till ett strategiskt samarbete med Länsstyrelsen i Skåne, i avsikt att stärka kommunerna i barnrättsarbete med fokus på funktionsnedsatta barn och unga.

Regionfullmäktige antog Policy för barnets rättigheter 2020. Såväl Region Skånes kulturnämnd som Kulturförvaltningen genomförde barnrättsutbildningar under kulturplaneperioden.

Nationella minoriteter

Under åren 2016–2020 bedrevs kulturnämndens arbete med Sveriges nationella minoriteter (judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar) och minoritetsspråk (jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli) utifrån en utvecklingsplan beslutad av kulturnämnden i december 2015. Utvecklingsplanen hade fyra insatsområden: Kompetensutveckling; Att synliggöra minoritetssamhället för majoritetssamhället; Nationella minoriteters möjligheter att behålla sina kulturella rötter och språk; och slutligen Samråd och dialog.

Kulturnämndens arbete med området nationella minoriteter är ett långsiktigt åtagande. Under kulturplaneperioden 2016–2020 låg fokus på kompetenshöjande insatser riktade till såväl verksamhetsbidragsmottagare, kulturnämnd som utvecklare på förvaltningen för att öka kunskapen om minoritetslagstiftningen. Detta i kombination med att kulturnämnden beslöt att skriva in nationella minoriteter i de generella villkoren för verksamhetsbidrag gav resultat. De kompetenshöjande insatserna syftade till att verksamhetsbidragsmottagarna på sikt skulle bli bättre på att synliggöra minoritetssamhället för majoritetssamhället. Något som också skedde.

Det sökbara bidraget som endast de nationella minoriteternas föreningar kunde söka har genererat flera projekt och arrangemang. Sett ur ett utbuds- och publikperspektiv bidrog det till att öka bredden på kulturutbudet i Skåne. Främst var det de Sverigefinska föreningarna som sökte medel för att kunna erbjuda musik och teater för en finskspråkig publik. Flertalet ansökningar från romska föreningar hade fokus på att stärka romska barns och ungas kunskap om sin egen kultur och sitt språk, men även kunskapshöjande insatser riktade till både minoritets- och majoritetssamhället.

Långsiktiga insatser, riktade bidrag, samarbeten och dialog såväl inom Region Skåne som med externa parter har varit framgångsfaktorer.

2. Strategisk bidragsgivning

Strategisk bidragsgivning är fortsatt ett av nämndens viktigaste styrmedel. Bidragsstrukturen är kulturnämndens redskap i arbetet med att förverkliga mål och fullfölja ambitionerna i kulturplanen, genomföra prioriteringar och möta utmaningar.

Den 13 februari 2020 beslutade kulturnämnden om en ny stödstruktur och stödformer som trädde i kraft från och med 2021. Det innebär att

verksamheterna under 2020 gjorde sina ansökningar för nästkommande års verksamhetsstöd i den nya strukturen.

Region Skåne ska främja ett konst- och kulturutbud av hög kvalitet och bidra till att kultur är tillgänglig i hela Skåne. Detta förutsätter en väl fungerande kulturell infrastruktur, ett ekosystem av olika organisationer och kompetenser, och interaktion mellan olika konstnärliga och kulturella former och uttryck och mellan olika aktörer.

Den kulturella infrastrukturen kräver långsiktig, strategisk planering och finansiering för att upprätthållas, stärkas och utvecklas. Under kulturplaneperioden har kulturnämnden fördelat verksamhetsbidrag till en mångfald aktörer som på olika sätt är en del i den kulturella infrastrukturen i Skåne. Verksamheterna fyller olika funktioner i infrastrukturen. Många erbjuder Skånes invånare och besökare ett brett och varierat utbud inom olika konst- och kulturområden, andra stödjer konstnärlig verksamhet och produktion på olika sätt. I inledningen av kulturplaneperioden 2016 fördelade kulturnämnden verksamhetsbidrag till 83 kulturverksamheter i Skåne, varav nio stöd beviljades inom ramen för bidragsformen pågående utvecklingsprojekt (bidragsformen avskaffades i samband med att den nya stödstrukturen trädde i kraft 2021). När kulturplaneperioden avslutades 2020 hade antalet verksamheter med verksamhetsbidrag ökat till 94, varav 14 som pågående utvecklingsprojekt. Beslut om nya mottagare föregås i regel av en lång process, där verksamheten ofta har beviljats någon form av utvecklingsbidrag och följts av Kulturförvaltningen under en längre tid.

2.1 Redovisning av verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidragen är ett av kulturnämndens viktigaste styrmedel i arbetet för att nå de kulturpolitiska målen. Verksamhetsbidragen är långsiktiga åtaganden från kulturnämndens sida och kulturaktörerna utgör centrala delar i den kulturella infrastrukturen.

Till verksamhetsbidragen kopplas villkor som dels är gemensamma, dels specifika för respektive mottagares verksamhet. En översyn av de särskilda villkoren gjordes inför kulturnämndens beslut om verksamhetsplan och budget 2018, för att lyfta fram den kärnverksamhet som finansieras av kulturnämnden, publikperspektivet, verksamhetens förhållande till andra delar av samhället samt de delar av verksamheten som har ett särskilt utvecklingsfokus.

För att få en fullständig bild av bidragsmottagarnas verksamhet krävs en genomgång av årsredovisningar/verksamhetsberättelser samt de kvantitativa

redovisningarna i kulturdatabasen och den särskilda kvalitativa redovisningen som lämnas till Kulturförvaltningen. Redovisningarna kompletteras med Kulturförvaltningens uppföljningssamtal med representanter för respektive verksamhet. Uppföljning och bedömning sammanfattas och dokumenteras per verksamhet. Analyser görs sedan per verksamhetsområde.

Kulturnämnden ska varje år rapportera till Statens kulturråd hur de statliga medlen inom kultursamverkansmodellen fördelats och redovisa för de verksamheter som tilldelats statliga medel. I avsnitt 4.3 redogörs för de redovisningar som gjorts under planperioden och rapporterna som underlagen från dessa har utmynnat i.

2.2 Utvecklingsbidrag

En viktig del av den strategiska bidragsgivningen är utvecklingsbidragen och övriga utlysningar inom ramen för särskilda medel.

Utvecklingsbidragen ska medverka till den regionala kulturplanens genomförande och främja insatser som anges för de olika verksamhetsområdena. Med utgångspunkt i Regional kulturplan för Skåne 2016–2020 gjordes 2016 en översyn av villkoren för utvecklingsbidrag. Syftet var att säkerställa att villkor och kriterier stödjer de kulturpolitiska målen och strategierna i kulturplanen.

Vid de två utlysningstillfällena 2016 inkom totalt 205 ansökningar med ett sammanlagt ansökningsbelopp på 40 443 204 kr. Flest ansökningar om utvecklingsbidrag gjordes inom scenkonstområdet för dans, musik och teater. Med 114 ansökningar utgjorde de 56 procent av det totala antalet ansökningar. Sökbeloppen för projekten inom scenkonstområdet uppgick sammantaget till 49 procent av det totala ansökningsbeloppet.

Vid de två utlysningstillfällena 2017 inkom totalt 239 ansökningar med ett sammanlagt ansökningsbelopp på 46 235 082 kr. Bidrag beviljades till 54 projekt, varav 29 projekt inom scenkonst. Inom bild och form beviljades bidrag till 11 projekt, övriga projekt med beviljat stöd berörde områdena litteratur, kulturarv, folkbildning och film och rörlig bild. Det sammanlagda bidragsbeloppet uppgick till 7 250 400 kr.

För utlysningssomgångarna 2018 inkom 226 ansökningar med ett sammanlagt ansökningsbelopp på 36 843 546 kr. Bidrag beviljades till 54 projekt, varav 32 inom scenkonst. Av övriga projekt med beviljat stöd avsåg 7 bild och form-området, 6 litteratur, 4 film och rörlig bild, 3 folkbildning och 2 kulturarv. Det sammanlagda bidragsbeloppet uppgick till 7 285 000

kr. Under 2018 genomfördes även ett stort antal utlysningar med särskilda utvecklingsmedel som berörde områden och teman som nationella minoriteter, biblioteksutveckling, Ung kraft, kulturarv, developer in residence och internationella residens.

Under 2019 gjordes ingen utlysning av utvecklingsbidrag på grund av det sparbeting som ålades Region Skåne och Kulturförvaltningen. En utlysning av medel för kommunsamverkansprojekt genomfördes för första gången. Sexton ansökningar skickades in, till det totala ansökningsbeloppet 4 941 100 kronor. Nio ansökningar, som tillsammans involverade 29 kommuner, beviljades till ett sammanlagt belopp om 1 918 000 kronor.

År 2020 utlystes återigen två omgångar med utvecklingsbidrag. Totalt inkom 265 ansökningar om 54 904 816 kr. Bidrag beviljades till 68 projekt, varav 36 avsåg scenkonst, 9 bild och form, 8 litteratur och serier, 7 kulturarv, 6 film och rörlig bild och 2 folkbildning. Det sammanlagda beviljade bidragsbeloppet uppgick till 8 878 950 kr. Utöver utvecklingsbidragen kunde kulturlivet söka de expresstöd som nämnts tidigare under avsnitt 1.2.

Utvecklingsbidragen är utformade för att stimulera och stödja Skånes professionella kulturliv och bidra till ett brett kulturutbud för invånare och besökare. Under 2018 genomfördes en kvalitativ analys av kulturnämndens sökbara utvecklingsbidrag (dnr 1801446). Analysen undersökte hur utfallet av de sökbara utvecklingsbidragen har följt kulturplanens kulturpolitiska strategier. I slutsatserna från analysen konstateras att kvaliteten på de genomförda projekten var hög, både avseende genomförande och redovisning. Följsamheten gentemot strategierna var således mycket god, och de avvikelser som fanns var få och redovisades tydligt.

3. Verksamhetsområden

Verksamhetsbidragen är ett av kulturnämndens viktigaste styrmedel i arbetet för att nå de kulturpolitiska målen och utgör i snitt cirka 90 procent av kulturnämndens årliga budget. Utöver den strategiska bidragsgivning som beskrivs i avsnittet ovan driver Kulturförvaltningen löpande ett utvecklingsarbete i dialog med kultursektorns aktörer. Detta kapitel beskriver i korthet det utvecklingsarbete som skett under planperioden, och ger exempel på insatser som genomförts utifrån kulturplanens Region Skåne vill-punkter. Region Skåne vill-punkterna fungerar som underrubriker och är fetmarkerade i texten.

3.1 Biblioteksverksamhet

Region Skåne vill

Främja en likvärdig tillgång till litteratur, information och kultur för alla invånare

De dagliga medietransporterna som delfinansieras av Region Skåne har bidragit till likvärdig tillgång till bibliotekens samlingar.

Bidragsstrukturen har setts över och Experimentspåret har skapats, vilket har lett till fler projekt och medfört en större geografisk spridning av projekten. Sedan 2018 anordnas konferensen Stora utvecklingsdagen en gång per år. Det är en dag för folkbiblioteken i Skåne att dela inspiration och lärdomar från projekt och utvecklingsinsatser som genomförts med stöd från Region Skåne. Syftet är att sprida erfarenheter och facilitera lärande och nätverkande regionalt, nationellt och internationellt.

Under planperioden har 148 insatser beviljats bidrag från Region Skåne. Ett ökat antal utvecklingsprojekt har också inneburit att biblioteken nått nya målgrupper genom att initiera nya samarbeten, stärka sin rörliga och uppsökande verksamhet och prova nya arbetssätt.

Via Region Skånes egna utbildningsinsatser, och de lärandeinsatser som finansierats av Region Skåne, har bibliotekspersonalen utvecklat kompetenser som bidrar till att höja kvaliteten på arbetet med bibliotekslagens prioriterade målgrupper.

Utveckla folkbibliotekens arbete med livslångt lärande och eget skapande

Via projektbidrag har projekt i Eslöv och Örkelljunga finansierats och bland annat bidragit till en konferens kring kunskapsdelning. I förverkligandet av det livslånga lärandet är Lärträffar, bestående av workshops och seminarier, en viktig del.

Under perioden skapades, med projektbidrag från Region Skåne, en facebookgrupp om skapande verksamhet på skånska bibliotek som under några år fungerade som en plattform för erfarenhetsutbyte mellan bibliotekspersonal. Flera kommunbibliotek har sedan stärkt och utvecklat skapande verksamhet för olika målgrupper med stöd av medel från Region Skåne.

Utveckla folkbibliotekens läsfrämjande arbete

Kulturförvaltningen har tillsammans med biblioteken arbetat med Bokstart, en bred nationell satsning som vänder sig till föräldrar och vuxna i små

barns närhet (0–3 år), för att tidigt stimulera språkutveckling. Föräldrar uppmuntras att prata, läsa, sjunga, rimma och ramsa med barnet. Bokstart bygger på samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola som alla har ett uppdrag att arbeta med små barns språkutveckling.

Personal inom bibliotek och folkbildning har fått möjlighet att utbilda sig i Shared Reading, en litteratur- och hälsofrämjande metod som kan användas i många olika sammanhang och för fler olika målgrupper. Avsikten är att tillgängliggöra svårtillgänglig litteratur för mindre läsvana grupper. En kontinuerlig metodutveckling för läsfrämjande sker i samarbete med Lunds universitet.

En kompetensutvecklingsinsats med forskningscirklar för bibliotekspersonal i samarbete med Malmö universitet satte under perioden fokus på aktuell forskning inom området.

Flera av de utvecklingsprojekt som beviljats stöd under planperioden har handlat om att på olika sätt utveckla och lyfta det läsfrämjande arbetet på biblioteken och i samverkan med aktörer i lokalsamhället. Genom den spridningsmodell som Region Skåne arbetat med tillsammans med de skånska folkbiblioteken i enlighet med den regionala biblioteksplanen 2017–2020 kommer erfarenheter och nya kunskaper från utvecklingsprojekt alla biblioteken till del. Detta sker bland annat via Stora utvecklingsdagen.

Stimulera fortsatt utveckling av bibliotek till öppna, tillgängliga och dynamiska platser och aktörer i lokalsamhället

Finansiering av projektutveckling tillsammans med exempelvis föreningar är en del av uppfyllandet av stimulansmålet för bibliotek. Att utveckla Meröppet-konceptet genom att fylla biblioteken med aktiviteter utanför det mer snäva biblioteksområdet, har varit ett sätt att stimulera till att använda biblioteken som tillgängliga platser. Avsikten är bland annat att skapa partnerskap med civilsamhället och lokala aktörer. För att utveckla idéerna för detta genomförde Region Skåne under hösten 2017 en nationell konferens kring möjligheterna med meröppet och samarbete mellan lokalsamhället och bibliotek.

Den regionala biblioteksverksamheten har under perioden genomfört en större satsning på arbetet med den för folkbiblioteken prioriterade målgruppen personer med funktionsnedsättningar. Kulturförvaltningen har arrangerat flera konferenser, nätverksträffar och lärandeträffar på temat samt stärkt samarbetet med Myndigheten för tillgängliga medier och andra relevanta aktörer inom området. Det har bidragit till att ett stort antal

skånska bibliotek under perioden har genomfört regionalt finansierade utvecklingsprojekt riktade till målgruppen och därmed kunnat nå fler ur målgruppen och erbjuda dem bättre anpassade lokaler, och verksamhet.

Den nationella bibliotekssatsningen Stärkta bibliotek 2018–2020 hade som syfte att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet. Genom att anpassa det regionala stödet till biblioteken under perioden kunde Region Skåne ge kommunerna ökade möjligheter att ta del av den statliga satsningen. Alla skånska kommuner sökte och fick bidrag från satsningen på Stärkta bibliotek under perioden, vilket lett till ett lyft vad gäller att tillgängliggöra biblioteksverksamhet för fler skåningar. Stödet har nu permanentats och Region Skåne erbjuder fortsatt stöd till bibliotek som vill söka medel från Stärkta bibliotek.

Stärka bibliotekens roll i en internationell och digital kontext

Bevakningen av de internationella biblioteksfrågorna har främst skett genom att representanter för Kulturförvaltningen medverkat i IFLA:s satellitkonferens i Berlin och där presenterat projektet Välkommen till Skåne.

Den digitala kontexten finns numera integrerad i hela biblioteksområdet och någon åtskillnad mellan digital och icke-digital kontext kan svårigen göras. Bedömningen är således att den digitala kontexten har stärkts och fördjupats.

Det nationella projektet Digitalt först med användaren i fokus genomfördes 2018–2020. Fokus låg på att folkbibliotekspersonalens digitala kompetens skulle öka, för att i sin tur öka invånarnas digitala kompetens. Region Skåne skapade ett antal insatser för att nå målet:

- Längre kompetensutvecklingsinsatser med tre olika fokus: medarbetare, användare eller icke-användare av bibliotek samt ledare
- Kompetensutveckling, att utforska behov och därefter erbjuda relevanta insatser i samarbete med biblioteken. Samarbetsavtal skrevs med de större kommunerna: Helsingborg, Lund, Kristianstad och Malmö
- Referensgrupp, som nådde målet att alla 33 kommuner skulle delta under projektiden.

Förutom att insatserna ökade den digitala kompetensen, tillsammans med effekterna av pandemin, så bidrog de också till verksamhetsutveckling på biblioteken.

Tydliggöra och stärka biblioteken som viktiga aktörer i demokrati- och samhällsutvecklingen

Dialoger och diskussion kring bibliotekens demokratiuppdrag sker med alla kommuner och bibliotekschefer i Skåne. Bibliotekens samhällsroll och plats i den demokratiska infrastrukturen har diskuterats i samband med att den nationella biblioteksstrategin tas fram.

De kommunala biblioteksplanerna är viktiga redskap för att etablera biblioteken som angelägna aktörer i lokalsamhället. Under 2020 utvecklade Region Skåne tillsammans med forskare vid Institutionen för kulturvetenskaper vid Lunds universitet metoden Framtidsdialoger med syfte att stärka bibliotekens roll och kvalitet i en kommun genom att utifrån en regional blick identifiera bibliotekens nuvarande position och skissera möjliga utvecklingsområden vad gäller samarbeten och innehåll i verksamheten.

Under perioden har de skånska folkbiblioteken genomfört ett stort antal regionalt finansierade utvecklingsprojekt inom området Demokrati och fri åsiktsbildning i den regionala biblioteksplanen 2017–2020. Projekten har kretsat kring de två teman för insatser som anges där: Folkbibliotekens demokratiuppdrag i praktiken och Folkbiblioteken som möjliggörare, invånaren som medskapare. Erfarenheterna från projekten har spridits genom den regionala modellen för gemensamt lärande. Projekten och erfarenheterna har bidragit till en förflyttning för de skånska biblioteken som viktiga aktörer i demokrati- och samhällsutvecklingen, men också stärkt bilden utåt av biblioteken som självklara arenor för demokratiarbete i lokalsamhället.

3.2 Litteratur och serier

Region Skåne vill

Verka för en mångfald av litteratur och serier för angelägna berättelser åt alla

Det regionala litteraturområdet har haft särskilda utvecklingsmedel i syfte att stärka betydelsefulla utvecklingsinsatser. Kulturnämnden antog 2018 Strategi och handlingsplan för litteratur och serier 2018–2023 som är Region Skånes första plan för litteraturområdet. I och med planens införande synliggjordes infrastrukturen och ekosystemet. Konkreta mål och

insatser formulerades därmed för litteraturområdet. Handlingsplanen är angelägen för och berör utövare som författare, dramatiker, manusförfattare och serieskapare, litterära arrangemang, sammanhang och mötesplatser samt publik och läsare. Tack vare handlingsplanens tillblivelse samt statliga och regionala utvecklingsmedel för läs- och litteraturfrämjande under 2018–2020 har förstärkning av strategisk verksamhet genomförts.

Stödja utvecklingen av litterära mötesplatser och arrangörer

Författarcentrum Syd har under perioden återkommande arrangerat Jag skriver i dina ord, en skrivartävling för gymnasieelever i Skåne och övriga Sverige. Kristianstad bokfestival tillsammans med en extern aktör utbildade skånska bibliotekarier i utvecklingen av biblioteken som litterära scener.

Skillinge seriefestival i sydöstra Skåne uppstod som projekt och utgjorde omedelbart en stor attraktionskraft för den regionala, nationella och nordiska seriearenan. Festivalen hade en särskild inriktning på barn och unga samt lokal publik för att tillgängliggöra och sprida seriekonst till fler. Litteralund utvecklade projektet Work in Progress för internationella illustratörer och barnboksförfattare. Världspoesidagen med internationella poeter ägde rum årligen. Anti och Malmötxt utvecklade sina litterära scener i skärningspunkten mellan olika konstarter och samhällsfrågor. Andra återkommande mötesplatser var bland annat Novellfest, Litteraturrundan, Altcom, Rum för Serier och Folkets Hörna. Folkets Hörna synliggjorde bland annat debuterande och nya författarskap i öppen dialog med läsare och publik.

Förstudien Unga berättarakademin genomfördes av Hörby kommun. Förstudien visade på hur kreativt skrivande för barn och unga kunde införas i kommunerna och kulturskolornas verksamhet.

Verka för att förbättra villkoren för författare och serieskapare i Skåne

En ny verksamhetsbidragsmottagare tillkom under perioden: Centrum för dramatik Syd som stödjer utövare som manusförfattare, dramatiker och andra skribenter inom audiovisuella medier. Författarcentrum Syd och Seriefrämjandet fortsatte som regionala verksamhetsbidragsmottagare att stödja utövare inom litteratur och serier och erbjöd fortbildningar för medlemmar samt publika mötesplatser.

Öka kunskapen om den litterära infrastrukturen i Skåne

Under 2016 genomfördes förstudien *Litteratur och serier i Skåne – Vitalisering, samverkan, mångfald* om utmaningar och möjligheter för litteratur och serier i Skåne. Studien undersökte vilka regionala insatser som

bäst kan stimulera och stödja litteratur och serier som konstform och bidrar till att öka kunskapen om området litteratur och serier i Skåne och det fortsatta arbetet med att förbättra villkoren för författare, stödja utvecklingen av litterära scener och litterära arrangörer och verka för en mångfald inom det litterära området.

Ytterligare två förstudier inom litteraturområdet genomfördes under kulturplaneperioden: Förstudie Hedlandet genomfördes under 2018–2019 och ledde till att det litterära residenset Hedlandet i Lunds kommun kunde inleda första fasen av sin pilotverksamhet. Förstudien Mötesplats: Serier inleddes 2017. Inom ramen för projektet med samma namn utvecklade Malmö Universitet Serielab, en plattform för samverkan mellan aktörer på den skånska seriescenen som främjar konstnärligt utvecklingsarbete, forskning och internationalisering.

Verka för samordning och öka kunskapen om fristadsprogrammet i hela Skåne

Region Skåne är medlemmar i ICORN (International Cities of Refuge Network) för att kunna stödja de skånska kommunerna i sitt arbete som fristäder för hotade författare, journalister, dramatiker, serieskapare och andra konst- och kulturutövare. Malmö, Lund och Helsingborg var fristäder under perioden och kulturnämnden bidrog till nätverkskonferensen Safe Havens i Malmö.

3.3 Bildkonst, fotografi, form och design

Region Skåne vill

Stärka Skåne som bildkonst-, fotografi-, form- och designregion

En viktig utgångspunkt är att bygga vidare på och befästa det arbete som redan gjorts och görs, samt att behålla värdet av detta. Att Skåne som bildkonst-, fotografi- och designregion stärkts under perioden, kan konstateras exempelvis genom arbetet med infrastruktur på områdena. Det sammanhållna systemet av organisationer, föreningar och professionella aktörer har förbättrats bland annat genom kommundialoger och faktiska samarbeten.

PM:et Bildkonstens och formområdets infrastruktur i Skåne 2015–2019 presenterades för kulturnämnden i december 2019 och var en uppföljning av Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005–2014. Genom dessa båda PM ges möjlighet att följa utvecklingsarbetet inom området under perioden 2005–2019.

Arbetet med fotografi har stabiliserats genom att ett projektbaserat engagemang från kulturnämnden övergått i mer långsiktiga verksamhetsbidrag inom ramen för Landskrona Foto. Ett fördjupat samarbete mellan Landskrona stad och Lunds universitet med fokus på fotografi har etablerats, vilket fått till följd att forskartjänster har utlysts för att utveckla ett fotografiskt centrum i Landskrona.

Samarbeten bland annat med Malmö stad, Form/Design Center och Lunds universitet har inneburit en starkare position för Region Skåne inom områdena arkitektur, form och design. I regeringens budgetproposition i december 2017, pekades Form/Design Center ut som mötesplats för arkitektur, design och konsthantverk i södra Sverige samt som en nationell nod för gestaltad livsmiljö. För detta uppdrag erhöll verksamheten 2018–2020 särskilda statliga medel från kulturdepartementet.

Under 2017 tecknades ett treårigt samarbetsavtal mellan Region Skåne och institutionen för Arkitektur och byggd miljö, Lunds universitet. Avtalet gällde en lektorstjänst med inriktningen särskilt hållbara livsmiljöer.

Nya verksamhetsbidragsmottagare Keramiskt Center, som är en utställningsplats och verkstad för keramik, stärker infrastrukturen för konstnärligt skapande.

Främja intresset för och tillgången till bildkonst, fotografi, form och design

De regionala projektbidragen är särskilt viktiga för arbetet med bildkonstens infrastruktur och för att främja intresset för konstområdet. Bidragen har möjliggjort viktiga insatser för ett stort antal utvecklingsområden inom bildkonst och form, genom exempelvis förstudier och kartläggningar. Medlen är centrala i vissa specifika utvecklingsområden som till exempel Ystads konstmuseum/Bästa Biennalen, Bromölla Ifö Center m.fl. för att synliggöra och främja intresset för bildkonst, fotografi, form och design.

Under 2018 togs ett initiativ till konst längs lederna av Region Skåne (avdelningen regional utveckling och Kulturförvaltningen) i dialog med Östra Göinge kommun inför Skåneledens 40-årsjubileum 2018. Genom projektet Skåneleden Konst vill Region Skåne föra stad och landsbygd närmare varandra och sammanföra den aktive naturälskaren med konstälskaren, samt skapa möten mellan generationer, kulturer och samhällsgrupper.

Stärka villkoren för konstnärligt skapande och förbättra konstnärers arbetsmiljöer inom bildkonst, form och design

Som ett led i kunskapsutvecklingen genomförde kulturnämnden en nulägesbeskrivning av kollektivverkstäderna i Skåne under sommaren 2017. Underlaget gav viktig kunskap om verkstädernas roller och möjligheter i det regionala kulturlivet vilket skapar en förståelse för betydelsen av stärkta villkor för konstnärligt skapande.

Vidare har förutsättningarna att verka som professionell aktör inom fältet förbättrats och allt fler arrangörer blir medvetna om vikten av att tillämpa gällande MU-avtal. Nya riktlinjer för konstnärlig gestaltning har antagits av Regionstyrelsen och innebär att både fast och lös konstnärlig gestaltning finansieras via bygg- och investeringsprocesserna. Framtidens sjukvård står inför stora om- och nybyggnationer de kommande åren och de nya riktlinjerna möjliggör att konstnärlig gestaltning, även i relation till Gestaltad Livsmiljö, får ett betydande roll.

Med hjälp av projektmedel från kulturnämnden genomförde Kristianstads, Landskronas och Höörs kommuner en förstudie som kartlägger hanteringen av offentlig konst i Skånes 33 kommuner. Frågor som besvaras inom ramen för förstudien är till exempel: Har de skånska kommunerna konstpolicy och riktlinjer för hantering av konst i det offentliga rummet? Vilka är de praktiska behoven gällande kunskap om och stöd för upphandling, inköp och förvaltning av offentlig konst? Utfallet av förstudien blev att Nätverket för Offentlig Konst i Skåne (NOKS) etablerades 2018. NOKS är ett kunskapsstödjande nätverk för kommunerna i Skåne, som syftar till att skapa ökad kunskap och kompetens om villkor för konstnärligt skapande. 31 av 33 kommuner ingår i nätverket och årligen sker nätverksträffar vid två tillfällen med olika teman.

Stärka kopplingen mellan design, arkitektur, bildkonst och samhällsutveckling

På uppdrag från kulturnämnden och regionala utvecklingsnämnden har Form/Design Center utvecklat och genomfört kunskapsseminarier riktade till de fyra kommunerna Ystad, Malmö, Helsingborg och Kristianstad. Insatsen ligger inom ramen för arbetet med att stärka regionala centra. Det gemensamma temat för seminarierna har varit den statliga utredningen Gestaltad livsmiljö. Form/Design Center har även inom ramen för detta långsiktiga arbete skapat ett nätverk för forskning och högre utbildning i Skåne med koppling till Region Skåne.

Projektet SPOK (Samtida produktion och konsumtion) införlivades 2018 i Form/Design Centers ordinarie verksamhet. SPOK är en plattform för produktion som syftar till att samla och sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri.

Via projektbidrag stöds flera mindre sektorsövergripande projekt och dessa är en viktig del för att driva det kulturpolitiska arbetet inom området framåt.

Strategisk bidragsgivning och strategiskt dialogstöd gentemot kommunerna, samt samverkan mellan såväl kommuner som regioner och konstaktörer, är exempel på framgångsstrategier där mötet mellan olika strukturer och verksamheter genererar mervärde i regional kulturutveckling.

3.4 Film och rörlig bild

Region Skåne vill

Utveckla kulturpolitikens roll inom film och rörlig bild

Genom samverkan och strategiska partnerskap följs handlingsplanen och strategin för filmområdet, både avseende kulturpolitik och näringslivspolitik. Inom Regionsamverkan Sydsverige har samverkan inom filmområdet pågått sedan 2019 och lett till ett konkret utvecklingsarbete. En utredning kring möjligheterna till en sydsvensk filmfond har genomförts 2020–21.

Främja konstnärlig utveckling inom film och rörlig bild

Under slutet av 2016 sammanställdes en delrapport avseende vad som dithills hade gjorts och det framkom då att större samverkan och fler insatser måste initieras och förstärkas inom konstnärlig utveckling. Ett konkret exempel på framtidsytande satsningar är Gylleboverket och Kreativa labb, vilka även inkluderar serier och digitala spel. Från och med 2020 uppstår Gylleboverket verksamhetsbidrag från Region Skånes kulturnämnd och har en regional roll som tvärkonstnärlig produktionsplattform och mötesplats för kulturyttringar som film, bildkonst, scenkonst och performance i sydöstra Skåne. Även satsningar på talangutveckling har varit viktiga när det gäller att främja den konstnärliga utvecklingen.

Manusrummet är ett samverkansprojekt mellan manusförfattare och filmproducenter/filmare i Skåne. Projektet ägde rum första gången 2020.

Skapa förutsättningar för högre produktionsvolym av film och rörlig bild

Inom ramen för handlingsplan för film och rörlig bild har kulturnämnden skapat goda förutsättningar för filmproduktion i Skåne via strategisk

bidragsgivning. Exempelvis kommer bidrag till Nordic Factory Film i samverkan med Innovationscenter för Landsbygden att bygga en grund för en produktionsplattform för lokal och internationell filmproduktion i sydöstra Skåne. Detta sker i samverkan med de fyra kommunerna Sjöbo, Tomelilla, Ystad och Simrishamn samt filmaktörer i sydöstra Skåne.

Under planperioden har Film i Skåne tilldelats 1 miljon kronor i en satsning på talangutveckling och debutanter inom ramen för talangutvecklingsprogrammet Producing People.

Stärka Skånes position internationellt och interregionalt inom film och rörlig bild

Det treåriga utvecklingsprojektet Southern Sweden Creatives och Film i Skånes filmkommissionära verksamhet, har under perioden gett filmen en framträdande roll inom kulturella och kreativa näringar, både avseende interregionala respektive internationella förhållningssätt. Film i Skånes internationella insatser, samt andra regionala aktörer som exempelvis de skånska internationella filmfestivalerna, bidrar starkt till utvecklingen.

Projektet Crafting Worlds undersökte hur berättande inom film, digitala spel och animation kan utvecklas i gemensamma berättarvärlden och på andra sätt samverka. Projektrapporten låg till grund för ett utökat verksamhetsbidrag till BoostHbg kring world crafting.

Kommissionärsverksamheten inom film, Southern Sweden Film Commission, leds av Film i Skåne och har etablerats och samverkar i Sydsveriges samtliga sex regioner.

Etablera en hållbar och dynamisk infrastruktur för visning och spridning av film och rörlig bild

Film i Skåne har extra stöd för insatser inom visningsnätverket CineSkåne och också i form av uppsökande kommundialog. Skåne har en utvecklad visningsstruktur och CineSkåne är ett verktyg för att etablera hållbara strukturer inom film och rörlig bild. Syftet är att skapa förutsättningar för kommunala verksamheter kring film med inriktning mot barn och unga. Pandemin har försenat arbetet.

De skånska biblioteken samverkar med kulturföreningen Doc Lounge för visning och spridning av internationella dokumentär- och kortfilmer. Under kulturplaneperioden har internationella filmfestivaler som Malmö Arab Film Festival och Nordisk Panorama fått utökade bidrag. En del av det i syfte att erbjuda verksamhet året runt i hela Skåne.

Verka för att alla barn och unga ska ha möjlighet att se, uppleva och skapa film och rörlig bild

Den regionala pedagogiska verksamheten har breddats med att inkludera även spelvärlden och berättelser på olika tekniska plattformar. Rapporten Spelkonsulent – Ökad spelkunnighet & spelpedagogik för barn & unga visade på behovet av spelpedagogisk verksamhet i Skåne och en ökad kunskap kring spel och spelkultur generellt. Rapporten låg till grund för ett utökat verksamhetsbidrag till Game Habitat som nu har inrättat en spelkonsulenttjänst med inriktning mot barn och unga.

BUFF har utökat sin roll som distributör av barn- och ungdomsfilm och BUFF Play kommer att användas för synliggörande och distribution. Utifrån sin roll som regional verksamhet har BUFF erhållit särskilt stöd för att stimulera initiativ i Skånes kommuner kring filmplatser för unga. Pandemin har försvårat arbetet men filmklubbar som en del av Kulturcrew har nu skapats som bland annat kommer att knytas till BUFF filmfestival.

Film i Skåne har genomfört satsningar på film i kulturskolan i samverkan med det nationella nätverket Filmregionerna.

3.5 Scenkonst och musik

Region Skåne vill

Säkra konstnärlig utveckling och fördjupning inom scenkonst och musik

Den konstnärliga utvecklingen säkras framför allt genom verksamhets- och utvecklingsbidrag. Bidragsgivningen främjar såväl kontinuitet som förnyelse och ger scenkonst- och musikområdets aktörer i Skåne möjlighet att bedriva ett konstnärligt utvecklingsarbete på olika sätt. Här rymms gränsöverskridande projekt och produktioner, som blandar olika konstformer i nya uttryck och format, liksom nya arbetssätt och digital utveckling. Statliga medel för konstnärlig utveckling har tillförts scenkonstinstitutionerna genom de så kallade kvalitetsförstärkande medlen och musikinstitutionerna har dessutom fått en särskild statlig förstärkning som syftar till att säkerställa ett brett utbud av musik av hög kvalitet.

Under 2018 genomfördes en förstudie med målet att skapa en ny laborativ plattform för utforskande arbete med fokus på format, metoder och lärande med teknik (digitaliseringens möjligheter). Förstudien genomfördes i ett samarbetsprojekt mellan Teaterhögskolan och ett flertal scenkonstinstitutioner med fokus på format, metoder och lärande med hjälp

av digitalisering. Erfarenheterna från förstudien lever vidare i kulturplanens nya satsningar på digital utveckling.

Under kulturplaneperioden 2016–2020 har särskilda insatser gjorts för att främja det fria musiklivet och ökad genrebredd. Bland annat har infrastrukturen för livemusiken stärkts genom verksamhetsbidrag till Skånsk Live, som är en resurs för musikarrangörer av pop och rock i regionen.

År 2018 gjordes en kartläggning av samtida professionell cirkus i Skåne. Genom den fick kulturnämnden ett kunskapsunderlag som sedan dess har legat till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. En första grund till en regional infrastruktur för cirkusen lades 2020 genom att Karavan fick ett årligt verksamhetsbidrag.

Öka tillgängligheten till institutionernas och de fria aktörernas verksamheter

Aktörerna bedriver ett aktivt och målmedvetet publikarbete. Stort fokus ligger på att tillgängliggöra utbudet för fler målgrupper.

Arrangörsstrukturerna utvecklas och stärks i hela Skåne, inte minst genom Musik i Syds och Riksteatern Skånes satsningar. KulturCrew är en metod för att skapa ökad delaktighet till kulturlivet för barn och unga. Bland annat får ungdomarna en utbildning i arrangörskap och får chansen att påverka kulturutbudet. Flera skånska kommuner har varit delaktiga i projektet. 2020 inleddes arbetet med att stärka den regionala samordningen för att bredda och framtidssäkra arbetet.

Dansnoder var ett arbete som gjordes inom ramen för danskonsulenten på Riksteatern Skånes uppdrag. Syftet var att stärka dansen på fler platser i regionen genom att främja samverkan mellan producenter, arrangörer och andra dansaktörer. Dansnoder utvecklades i Höganäs/Helsingborg, Kristianstad, Lund och Simrishamn.

Flera av såväl scenkonstinstitutionerna som de fria grupperna jobbar under produktionsprocesserna nära sina målgrupper. Genom detta blir verksamheten mer relevant och angelägen. Produktioner skapades för digital distribution i syfte att nå ut bredare med fler föreställningar och konserter, bland annat genom Musik i Syd Channel. Under Coronapandemin 2020 ställde många scenkonst- och musikaktörer snabbt om till digitala format för att upprätthålla kontakten med publiken. Samtidigt innebar pandemin att stora delar av kulturlivet fick stänga ned, vilket innebar att tillgängligheten till scenkonst och musik inskränktes kraftigt.

Genomförda kulturvaneundersökningar visar att det råder stora ojämlikheter mellan vilka grupper som tar del av den offentligt finansierade kulturen. Inte minst spelar olika socioekonomiska faktorer en stor roll. För att utjämna skillnader återstår det fortfarande mycket att göra.

Främja barns och ungas möte med scenkonst och musik

Samtliga scenkonst- och musikinstitutioner arbetar aktivt för att utveckla arbetet med barn och unga. Unga Musik i Syd, Operaverkstan och Unga teatern i Malmö är aktörer i Skåne som tydligt främjar barns och ungas möten med scenkonst och musik. De fria scenkonstproducenterna med verksamhetsbidrag har en stark inriktning på barn och unga.

BIBU, Sveriges viktigaste scenkonstbiennal för och om professionell scenkonst för barn och unga med hemvist i Helsingborg, genomfördes 2016 och 2018 men ställdes in 2020 med anledning av pandemin.

Scenkonst- och SALTO-subventioner samt arrangörsstöd bidrar till att tillgängliggöra kultur för barn och unga och utgör samtidigt en kvalitetsgaranti för utbudet. Teatercentrum Södra, Riksteatern Skåne och Dansstationen arrangerar utbudsdagar för scenkonst riktad till målgruppen.

Främja samverkan mellan institutionerna, det fria scenkonst- och musiklivet och kommunerna

Scenkonstkollegierna är exempel på samverkan inom scenkonstområdet. Även i produktion samverkar institutioner och det fria kulturlivet. Musik i Syd och Malmö Opera har samarbete med de flesta av Skånes kommuner, vilket resulterar i konserter och föreställningar i hela Skåne. Ett flertal festivaler bygger på samverkan mellan arrangörer, producenter och kommuner. En förutsättning för ökad samverkan och ett brett utbud av scenkonst och musik är det kommunala engagemanget, vilket också en av intentionerna i kulturplanen.

Utveckla infrastrukturen för dans

Allt fler professionella dansaktörer håller på att etablera sig i Skåne. Danscentrum Syd är en central aktör i sammanhanget genom sitt stöd till det fria professionella danslivet i form av daglig träning, studiotillgång, förmedling och producenthjälp. Dans som konstform har en stor potential att nå långt utanför de traditionella scenrummen och projektet Dansnoder syftade bland annat till att inventera de resurser, intressenter och möjligheter som finns i regionen.

3.6 Kulturarv

Region Skåne vill

Främja tvärsektoriellt samarbete för att nå och angå nya målgrupper så att fler invånare i Skåne ska uppleva kulturarv som angeläget och tillgängligt

Projektet Välkommen till Skåne och samarbete med Arbetsförmedlingen är två exempel på åtgärder som är genomförda. De tre regionmuseerna i Kristianstad, Lund och Malmö har verkat för att anställa nyanlända på respektive museum i samverkan med Arbetsförmedlingen. Välkommen till Skåne är ett samverkansprojekt som syftar till att stödja nyanländas etablering och delaktighet i samhället. Projektet genomfördes i Skåne 2016–2019 inom ramen för Partnerskap Skåne och flera museer med verksamhetsbidrag av Region Skåne var med i projektet. Sedan 2020 är Välkommen till Skåne avslutat som projekt och ingår numera i Länsstyrelsen Skånes ordinarie samhälls- och hälsokommunikation till grupper av nyanlända. Fem museer med verksamhetsbidrag från Region Skåne ska inom ramen för sitt bidrag ta emot grupperna.

Ge kulturarvsaktörerna bättre förutsättningar att arbeta med metodutveckling och olika lärandeprocesser

Under perioden har dialogen mellan aktörerna utvecklats och det finns idag en god kommunikation aktörerna emellan.

Tolv olika institutioner, med Regionmuseet Skåne (tidigare Regionmuseet Kristianstad) i spetsen, har via projektmedel inventerat metoder och pedagogiska processer för att arbeta med lärandeprocesser. Till sin hjälp har de haft en forskare från Malmö Universitet och en rapport presenterades under hösten 2017. Utifrån rapportens rekommendationer bildades Skutt (Samverkansgruppen för kulturarvspedagogisk utveckling och teori). Syftet med Skutt är att skapa nätverk mellan akademi, kulturarvsinstitutioner och utbildningsinstitutioner i regionen och över Öresund. Skutts aktiviteter riktar sig till alla som är intresserade av kulturarvsfrågor samt kulturarvspedagogisk utveckling, metod och teori.

Under 2020 beviljades fyra kulturarvsaktörer projektbidrag för år ett av tre till projektet På varje plats. Syftet med projektet är att ge fler barn och unga, i fler skånska kommuner, tillgång till kulturpedagogisk verksamhet av hög kvalitet. Tillsammans ska de utveckla metoder, med lokal förankring, som gör att kulturpedagogisk verksamhet når fler barn och unga i Skåne, och på så vis gör tillgången på kulturpedagogik mer jämlik.

Stärka kulturarvsaktörernas arbete med kulturmiljöer och utveckla samverkan med övriga samhällssektorer i samhällsplaneringsfrågor

De regionala museerna har under planperioden rapporterat att de på olika sätt erbjudit sin kompetens i kulturmiljöfrågor i 30 av de skånska kommunerna. Kulturmiljövården har sedan 2017 lyfts fram som ett allt viktigare område regionalt, såväl i kulturarvspropositionen som i ändring i förordning om kultursamverkansmodellen.

Sedan 2018 samlas de verksamheter som arbetar med regionalt finansierad kulturmiljövård i nätverket Kulturmiljö Skåne. Syftet med nätverket är ökad samverkan mellan olika kulturmiljöaktörer och kommuner i samhällsplaneringsfrågor för att nå bättre målkvalitet gentemot de nationella kulturmiljömålen. Nätverket ska arbeta strategiskt med kulturmiljöfrågor, delta i genomförandet av Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö samt öka kunskapsöverföringen mellan nätverkets aktörer och kommuner. Nätverket arbetar efter en gemensam handlingsplan som sträcker sig fram till 2023.

Skånsk Landskapsdag är ett årligt återkommande symposium om kultur- och naturmiljöer i samhällsplaneringen. Det är ett samarbete mellan Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne, Högskolan Kristianstad och SLU Alnarp m.fl. och vänder sig till kommunala tjänstemän. Symposiet genomförs alltid tillsammans med en värdkommun. Under den aktuella perioden avhandlades teman som: Geologins betydelse i landskapet i Höör 2017, Grön infrastruktur och ekosystemtjänster i landskapet i Simrishamn, Skånes hav och vatten i ett föränderligt klimat 2018 i Kristianstad och 2019 Grönskans plats i tätortslandskapet i Helsingborg.

Stärka kulturarvsaktörernas möjligheter att arbeta mer internationellt och ingå i forskningsprojekt för att utveckla verksamheten

Institutionscheferna diskuterade internationella frågor tillsammans med Trans Europe Halles inför Kulturarvsåret 2018. Projektmedel för internationella kulturarvsfrågor utlystes under 2017 inför Kulturarvsåret och två projekt med internationella samarbeten beviljades medel.

Forskningsprojektet Våra museer avslutades under planperioden. Ursprunget till projektet var funderingar kring museernas behov av verksamhetsutveckling och en avsaknad av litteratur om detta, både nationellt och internationellt. Detta i en tid med förändrade villkor för museiverksamhet, kopplat till samhällsförändringar som digitaliseringen och sociala medier, demografiska förändringar och krav att nå ut till nya målgrupper. Region Skåne beviljade ett treårigt forskningsbidrag till

projektet och föreslog samarbetande museer i Skåne: Helsingborgs museer, Kulturen, Malmö Museer och Regionmuseet Kristianstad. Boken *Kompetens i museisektorn. Politik, praktik och relationen till högre utbildning* är ett viktigt resultat av projektet, eftersom det samlar och redovisar viktig kunskap om de centrala frågorna i forskningsprojektet. Projektet avslutades med en konferens i september 2019.

Musund är ett internationellt nätverk för museipersonal kring Öresund och som genomför en årligt återkommande konferens med stöd från Region Skåne. Samarbetet har pågått sedan år 2000. Under kulturplaneperioden genomfördes konferenser på angelägna teman som till exempel Det analoga museet – i en digital era och Museerna i en tid med fake news.

3.7 Folkbildning

Region Skåne vill

Fortsätta stärka studieförbundens roll i samhällsutvecklingen

I Överenskommelse mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne, med sju tematiska områden varav kultur är ett, finns ett bredare samhällsansvar för folkbildningen än bara kultur. Det finns både bredd och djup avseende ämnesområden, vilket skapat bra förutsättningar för studieförbunden att fortsatt stärka sin roll i samhällsutvecklingen. Studieförbunden arbetade aktivt med nyanlända genom Svenska från dag ett och Vardagssvenska. Studieförbunden utgjorde även en part i Välkommen till Skåne (se avsnitt 2.6 Kulturarv). Under senare år har fokus legat på studieförbundens demokratiska uppdrag i en digital samtid och där studieförbundens förmåga att nå utsatta grupper blivit tydliga med anpassade metoder.

Stärka förutsättningarna för samverkan mellan studieförbunden, kommunerna och övrigt kulturliv

Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne har skapat kontaktytor med kommunerna och genom inrättade projektmedel för samverkan, både gällande kommuner och kulturaktörer, har förutsättningarna lagts för ett gott samverkans klimat. Samverkan mellan kommunerna och studieförbunden har varierat i Skånes kommuner och behovet att synliggöra studieförbundens verksamhet stärkts. Mötesplatsen Myllret anordnades i syfte att skapa en stor mötesplats med folkbildningen i fokus. Dialogen mellan region och nationell nivå har stärkts och ökat genom Överenskommelsen. Under planperioden har planeringen av utbildningen Det civila samhället i samverkan tagits fram i samverkan mellan studieförbunden, idéburen sektor och Ersta Sköndal Bräcke högskola för att genomföras 2021–2022.

Särskilt stimulera studieförbundens arbete med unga vuxna

Genom den modell för bidragsgivning som finns, med särskilda medel avsatta för unga vuxna, Ung kraft, har förutsättningarna för samverkan med denna grupp stärkts. Forskningsrapporten från 2016, om hiphop-kulturens inverkan på läs- och skrivfrämjande, är också ett led i stimulansen av arbetet med målgruppen.

Genom bidrag för koordinering till föreningen Skånes folkhögskolor i samverkan, erhåller Region Skåne en tydlig kontaktyta mot folkhögskolorna.

Stärka folkhögskolornas betydelse som utbildningsaktör för det professionella kulturlivet

Överenskommelsen med folkbildningen inbegriper också området arbetsmarknad och kompetensförsörjning, särskilt bevakas folkbildningens konstnärliga utbildningar. Skolorna har synliggjorts i den kulturella infrastrukturen, inte minst genom den tecknade överenskommelsen.

Folkhögskolorna i Skåne jobbar aktivt med samverkan, men är inte så synliga i kulturplanen. Folkhögskolornas relevans för kulturpolitiken har ökat och de fungerar både som utbildningsaktörer och aktiva kulturaktörer. I en rapport som togs fram under planperioden presenteras även folkhögskolornas arbete med nyanlända med fokus på kultur.

3.8 Kulturella och kreativa näringar (KKN)

Region Skåne vill

Identifiera, kartlägga och bygga kunskap om kulturella och kreativa näringar, deras villkor och möjligheter för att utvecklas och växa

I juni 2017 avslutades uppdragsutbildningen När kultur är resans mål vid Lunds universitet, Campus Helsingborg. Utbildningen utvecklades i samarbete mellan Region Skåne, Region Blekinge och Lunds universitet och nådde trettio chefer inom kultur, turism och näringsliv från kommuner i Skåne och Blekinge. Konceptet vidareutvecklades under 2018 med motsvarande utbildning för 20 kommuner i södra Sverige inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige. Utbildningen bestod av tre huvudsakliga moment: kunskapsuppbyggnad från forskningen, inspiration från praktiska exempel och gemensamt utvecklingsarbete. Syftet med utbildningen var dels att fördjupa och bredda kunskapen om utveckling av kulturella och kreativa näringar och kulturturism, dels att skapa kontaktytor mellan kultur-, näringslivs- och turismansvariga i kommunerna och dessutom att initiera

ytterligare utvecklingsarbete för att optimera stödstrukturerna för aktörerna på området.

Kulturnämnden och Regionala tillväxtnämnden antog 2013 en gemensam strategi och en handlingsplan i syfte att utveckla entreprenörskap och företagande inom kulturella och kreativa näringar. Handlingsplanen har legat till grund för ett antal insatser för att utveckla de kulturella och kreativa näringarna i Skåne; samtidigt har samhällsutvecklingen lett till nya möjligheter och utmaningar. Handlingsplanen uppdaterades under 2020 i bred dialog med företrädare för avdelningen regional utveckling, kulturcheferna i Skåne, regionerna i Regionsamverkan Sydsverige, deltagarna i den tidigare genomförda KKN-utbildningen i södra Sverige samt Skåne Creative Board.

Region Skånes kulturförvaltning tilldelades en forskartjänst, en s.k. Flexitjänst som finansieras av Riksbankens Jubileumsfond tillsammans med Region Skåne. Tjänsten tillträdde under hösten 2018 och sträckte sig fram till 2021. Forskningen handlar om utvecklingsarbete kring kulturella och kreativa näringar med inriktning på drivkrafter, processer och samspel. Tillsammans med Lunds universitet arrangerades ett webinarium hösten 2020 med fokus på dittills gjorda erfarenheter när det gäller stöd till utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i kommuner och regioner och vad som planeras i framtiden. Deltog gjorde forskare, politiker och tjänstepersoner från kommuner och regioner i hela landet samt representanter för statliga myndigheter och intresseorganisationer.

Arbeta för kulturella och kreativa näringar och dess betydelse för den regionala arbetsmarknadsutvecklingen

Regional statistikinhämtning säkras fortlöpande inom ramen för ett gemensamt arbete mellan Kulturförvaltningen och avdelningen regional utveckling. Enligt regional statistik från området så fanns det 2017 cirka 16 000 företag inom området kultur och kreativa näringar, varav den övervägande delen var enmansföretag. Förbättrad statistik erbjuder ökade möjligheter att följa utvecklingen av den regionala arbetsmarknaden och bidra till ett mer kvalificerat beslutsunderlag.

Främja och stärka kapaciteten när det gäller villkor för produktion, distribution och exponering av erbjudande, produkter och tjänster inom den kulturella och kreativa sektorn

Det treåriga utvecklingsprojektet Southern Sweden Creatives underlättade för små och medelstora företag inom kreativa branscher i södra Sverige att växa internationellt. Samarbetsprojekt såsom SPOK med Form/Design

Center, syftade till att etablera mer lokal produktion av skånsk design, men har även lett till skånsk produktion av design från andra delar av världen.

Koppla ihop stödstruktur för kultur med stödstruktur för näringsliv och entreprenörskap

Alumni-nätverket för uppdragsutbildningen När kultur är resans mål har bidragit till att de lokala stödstrukturerna för kultur kopplas ihop med stödstrukturerna för näringsliv och entreprenörskap. Vidare genomfördes en internationell konferens, Creative Powers for Europe, i Malmö under hösten 2016 med aktörer från 25 länder.

Integrera kulturell och kreativ kompetens som resurs för att vidga innovationsperspektivet i andra branscher

Kulturförvaltningen deltog i Cultural and Creative Spaces and Cities (CCSC), ett EU-projekt med elva deltagande organisationer i hela Europa under ledning av Trans Europe Halles i Lund. Projektet EU-finansiering uppgick till 1 500 000 Euro, cirka 80 procent av projektets totala budget. Projektet syftade till att lyfta fram potentialen hos kulturella och kreativa platser och resurser när det gäller deras positiva inverkan på ekonomi, arbetsmarknad, social integration och stadsutveckling. Tillsammans utforskade de deltagande organisationerna hur samarbetet mellan kulturinstitutioner, medborgare, kulturell och kreativ sektor samt offentlig sektor kan utvecklas för att bidra till lösningar av samhällsutmaningar. Startkonferens hölls i Bryssel i april 2019 och projektet pågick fram till 2021. Slutsatser och rekommendationer från projektet finns samlade i en rapport som publicerades för nedladdning på <https://www.spacesandcities.com/wp-content/uploads/2021/04/policy-recommendations-analysis.pdf>.

Stärka utvecklingen av kluster, tillväxtmiljöer och inkubatorer i syfte att gynna och stimulera framväxten av kulturella och kreativa företag

Ett konkret projekt är 040x040, ett kreativt utbytesprogram för kreativa näringar från Sverige och Hamburg som är ett samarbetsprojekt mellan Media Evolution i Malmö och företag i Hamburg. I övrigt är denna målpunkt redogjord för i ovanstående punkter.

3.9 Kultur och hälsa

Region Skåne vill

Arbeta tvärpolitiskt inom Region Skåne med området kultur och hälsa inom ramen för beslutad strategi

Kulturnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden antog en första gemensam strategi för arbetet med kultur och hälsa i Region Skåne år 2014. År 2015 beslutades det även om en gemensam handlingsplan. De båda dokumenten gällde t o m 2020 och har bidragit mycket till områdets utveckling och till ökad tvärpolitisk samverkan. Det har skett regelbundna politiska överläggningar mellan Region Skånes kulturnämnd och hälso- och sjukvårdsnämnd under perioden och en strategisk grupp för kultur och hälsa har bildats med representanter från Kulturförvaltningen, avdelningen regional utveckling och hälso- och sjukvården, inklusive sjukhusbiblioteken.

År 2018 utlystes en av hälso- och sjukvårdsnämnden och kulturnämnden samfinansierad strategitjänst för kultur och hälsaområdet. Tjänsten placerades vid kompetenscentrum för primärvården i Skåne. Dessutom har det under kulturplaneperioden skett både gemensamma och nämndspecifika satsningar inom kultur och hälsaområdet som beviljande av stöd till verksamheter och projekt samt genomförande av utbildningar och konferenser.

Efter utvärdering av strategiperioden år 2020 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden och kulturnämnden att låta ta fram en reviderad strategi för kultur och hälsaområdet. Det bedömdes fortfarande finnas utvecklingsarbete kvar att göra särskilt när det gäller kunskapsutveckling, resurser och etablering av långsiktiga samverkansformer.

Utveckla ett strategiskt arbete tillsammans med Kommunförbundet Skåne och Skånes kommuner

Tillsammans med Kommunförbundet Skåne anordnade Kulturförvaltningen under hösten 2017 ett idéseminarium med ett antal skånska social- och kulturchefer. På seminariet diskuterades hur de deltagande parterna tillsammans kan bygga hållbara och långsiktiga strukturer för området kultur i äldreomsorgen. Som ett resultat av diskussionerna genomfördes en gemensam kartläggning av kommunernas arbete med kultur i äldreomsorgen som sedan presenterades på en konferens 2019. Därefter beslöt sig Kommunförbundet Skåne för att byta namn till Skånes kommuner, men också för att göra ett omtag av verksamheten och samarbetet avslutades.

I slutet av kulturplaneperioden beviljade kulturnämnden kommunsamverkansmedel till fem kommuner som ville starta ett Skånskt nätverk för kultur i äldreomsorgen. Projektet har fallit väl ut och nätverket består nu av medlemmar från 25 av Skånes 33 kommuner. Nätverket är en viktig samarbetspart för Kulturförvaltningen.

Främja kunskapsökningen inom området kultur och hälsa

Genom projektstöd har Kulturförvaltningen bidragit till att flera projekt inom såväl kommunerna som hälso- och sjukvården har förverkligats. Kulturförvaltningen har även bidragit med kunskapsökning genom utbildningar och konferenser. Genom denna typ av insatser har Kulturförvaltningen bland annat bidragit till etableringen av den hälsofrämjande högläsningssmetoden Shared Reading i Skåne. I januari 2020 anordnades dessutom ett politiskt möte om kultur och hälsa med föredragshållare från WHO Regional Office for Europe. Mötet fick god uppslutning av politiker och chefer från Region Skåne olika förvaltningar och nämnder.

Stärka möjligheterna för kulturlivets aktörer att ingå i kultur och hälsa-samarbeten

Ett antal kulturaktörer är genom sina verksamhetsbidrag från kulturnämnden aktiva inom hälso- och sjukvården och kommunernas äldreomsorg. Kulturaktörer kan också ingå i kultur- och hälsasamarbeten genom olika utvecklingsprojekt. Kulturförvaltningen bidrar även till kulturaktörers möjligheter att ingå i kultur och hälsasamarbeten genom att erbjuda kunskapshöjande insatser samt genom att stimulera uppkomsten av olika nätverk.

Medverka till spridning av Kultur på recept i Skåne

Kultur på recept i Helsingborg var projektbaserat och utvärderades under kulturplaneperioden. Resultaten var goda, men utvärderingen efterfrågade fördjupade studier. Man hade också svårt att hitta en lämplig modell för verksamheten, såväl ekonomisk som verksamhetsmässig. Pilotverksamheten i Helsingborg avslutades. Genom kulturnämndens samfinansiering av strategitjänsten placerad vid Kompetenscentrum för primärvården, har dock kultur på recept-verksamhet startat igen på flera vårdcentraler i Malmö.

4. Kunskapsutveckling

För att förstå förutsättningar, utmaningar och möjligheter är kunskapsutveckling en central del i utvecklingsarbetet. Kunskapsutveckling i form av undersökningar, analyser och fördjupningar har varit prioriterat under planperioden. Investeringar i kunskapsutveckling ger utdelning och effekter på sikt och inte enbart under en avgränsad planperiod.

Under planperioden har samverkan med akademien breddats och fördjupats genom avtal och överenskommelser. Detta i enlighet med kulturplanens

strategi om att stärka kopplingen mellan forskning och kulturliv och synliggöra Region Skånes roll i sammanhanget.

4.1 Kulturvaneundersökningar

Under planperioden har kulturnämnden genomfört kulturvaneundersökningar. Undersökningarna är centrala för kunskapsuppbyggnad angående vanor och konsumtion av kultur.

En fördjupad undersökning avseende barn och unga i Skåne genomfördes av Myndigheten för kulturanalys under våren 2017 och behandlar i vilken utsträckning barn och unga deltar i, utför eller tar del av olika kulturaktiviteter på fritiden, både hemma och utanför hemmet, samt upplevda hinder för att delta i kulturaktiviteter. Bland barn i årskurs 5 i Region Skåne var de flesta aktiviteter lika vanligt förekommande som i riket, med några enstaka aktiviteter som var vanligare i regionen. Dessa var att gå på teater eller musikal, skriva, måla/rita och att arbeta med lera/keramik. I årskurs 8 var däremot ett flertal aktiviteter mindre vanliga i Skåne jämfört med riket som helhet. I gymnasiet årskurs 2 låg de flesta aktiviteterna som i riket med enstaka variationer. Deltagande i kulturskola eller motsvarande var något lägre i Region Skåne i alla årskurserna jämfört med riket.

I oktober 2016 fick Sociologiska institutionen vid Lunds universitet ett uppdrag av Kulturförvaltningen att företa en fördjupad analys av data från Kulturvaneundersökningen 2016. Syftet var att belysa mer komplexa mönster med avsikt att spåra policyeffekter och undersöka trender och tendenser som kan vara intressanta att studera framöver.

Rapporten från sociologiska institutionen presenterar några punkter som är kulturpolitiskt relevanta. En av dessa är att utbildning och kulturvanor hänger nära samman. Det finns i Skåne även ett geografiskt mönster som gör sig gällande i en skillnad mellan östra och västra Skåne, där de västra delregionerna är mer kulturaktiva. Sydvästra Skåne sticker i flera avseenden ut bland de övriga delregionerna, vilket möjligen kan bero på graden av urbanisering, men även närheten till kulturinstitutioner.

4.2 Rapporter framtagna under planperioden

I syfte att kvalificera kulturnämndens arbete med att utveckla konst- och kulturområdet har en rad rapporter tagits fram av eller på uppdrag av Kulturförvaltningen. Samtliga rapporter finns tillgängliga för läsning och nedladdning på utveckling.skane.se.

- Kulturpedagogisk metod och metodutveckling i Region Skåne
- Kartläggning och analys av museernas arbete med samverkan och förmedling
- Rapport: Ung kraft – unga och unga vuxnas deltagande i kulturella verksamheter
- Rapport: Creative Powers for Europe
- Rapport: Det fria musiklivet i Skåne - Möjligheter och hinder för professionell verksamhet
- Kulturvaneundersökning 2016 i Skåne och grannlänerna
- Förstudie: Litteratur och serier i Skåne – Vitalisering, samverkan, mångfald
- Rapport om bokprat som läsfrämjande insats
- Rapport om läsfrämjande verksamhet
- Rapport: Kulturella och kreativa näringar i Skåne
- Hiphop som folkbildning med implikationer på läs- och skrivfrämjande
- En studie om Clownronden och dementa personer i äldreomsorgen
- Konsten att samverka – en granskning av Moderna Museet Malmö
- Rapport: Spelkonsulent - Ökad spelkunnighet & spelpedagogik för barn & unga
- Kartläggning: Subventionerad kultur för barn och unga i Region Skåne 2019/2020
- Studie: Före och efter allmän kurs på folkhögskola
- Rapport: Kulturella och kreativa näringar i Skåne - statistik 2011–2018
- Rapport: Kultur i äldreomsorgen i Skåne
- Kultur och välbefinnande hos skolungdomar i Skåne – en fördjupad analys av folkhälsoenkät barn och unga
- Utredning om mobilitetsstöd till folkhögskolor
- Rapport: Cultural Diversity in Skåne
- Statusrapport kultur barn och unga 2018
- Särskild uppföljning av teater- och dansverksamheter 2015–2017
- Kartläggning och analys av de skånska kulturarvsförbunden
- Kartläggning: Professionell samtida cirkus i Skåne
- Rapport från Nordiskt kulturpolitiskt toppmöte
- Slutrapport: Folkhögskolornas verksamhet för nyanlända
- Rapport: Barns och ungas kulturaktiviteter
- Rapport: Genomlysning av centrumbildningar i Region Skåne 2017
- Rapport: Nulägesbeskrivning av fyra kollektivverkstäder

- Metodbok: Framtidsdialoger
- Rapport: Crafting Worlds – undersökande projekt kring branschöverskridande plattform för berättande inom film, spel och serier 2019
- Uppföljning av strategi och handlingsplan för Film, digitala spel och transmedia 2015–2020
- Kartläggning: Animation i Skåne och Blekinge – Studie om animationsindustrin i Skåne och Blekinge 2018

4.3 Redovisning till Statens kulturråd

Kulturnämnden ska varje år rapportera till Statens kulturråd hur de statliga medlen inom kultursamverkansmodellen fördelats och redovisa för de verksamheter som tilldelats statliga medel. I redovisningen ingår en kvantitativ och en kvalitativ del. Den kvantitativa delen utgörs av verksamheternas redovisningar i kulturdatabasen, som inför redovisningen till Kulturrådet genomgår en granskning.

Kulturrådet har under kulturplaneperioden gjort flera justeringar och ändringar av kraven på redovisning. Den kvalitativa redovisningen för 2016 utgick enligt Kulturrådets anvisningar från de nationella kulturpolitiska målen. Kulturrådet införde därefter en treårscykel för de kvalitativa redovisningarna, med kortfattad redovisning och separat uppgiftsinsamling år 1 och 2, och för år 3 en redovisning relaterat till de nationella kulturpolitiska målen. Region Skåne valde att i de kortfattade kvalitativa redovisningar för åren 2017 och 2018 följa upp kvalitet och konstnärlig förnyelse, jämlikhet och tillgänglighet, internationellt och interkulturellt utbyte samt de särskilda målgrupperna barn och unga och nationella minoriteter. För den separata uppgiftsinlämningen för 2017 angav Kulturrådet temat jämställdhet och jämlikhet och redovisningen omfattade inrapportering av regionala styrdokument och anvisningar. Temat för den separata uppgiftsinlämningen för 2018 var breddat deltagande. Region Skåne utgick här från de redovisning som Kulturförvaltningen begärt in av verksamheterna och de uppföljningarna som gjordes av verksamheternas insatser under 2018.

Inför redovisningen av verksamhetsåret 2019 beslutade Kulturrådet om ändring av den kvalitativa redovisningen, så att denna utgörs av verksamheternas årsredovisningar och verksamhetsberättelser kompletterat med separata uppgiftsinsamlingar. För år 2019 genomförde Kulturrådet dock ingen separat uppgiftsinsamling. Den kvantitativa redovisningen gjordes i kulturdatabasen, som efter övertagandet av Myndigheten för

kulturanalys utvecklats i en ny version, i dialog med Kulturrådet och regionerna.

I rapporteringen till Kulturrådet för verksamhetsåret 2020 ingick den kvantitativa redovisningen i kulturdatabasen tillsammans med verksamheternas årsredovisningar och verksamhetsberättelser. Den separata uppgiftsinsamlingen behandlade film och arkiv och genomfördes av Kulturrådet i intervjuform.

Resultatet av de separata uppgiftsinsamlingarna 2017 och 2018 har sammanställts av Kulturrådet i följande rapporter:

- Styra alltjämt (2019). <https://www.kulturradet.se/publikationer/styra-alltjamt--en-kartlaggning-av-hur-sveriges-regioner-arbetar-med-jamstallldhet-i-styrning-av-verksamhet-som-ingar-i-kultursamverkansmodellen/>
- Göra allt möjligt (2021). <https://www.kulturradet.se/publikationer/gora-allt-mojligt/>

5. Dialog och samverkan

5.1 Samverkan genom Kultursamverkansmodellen

Förutom att utgöra grund för den statliga fördelningen av statsbidrag syftar den regionala samverkan med kommunerna till att utveckla kulturen i Skåne genom att

- stärka medborgarperspektivet i den nationella och regionala kulturpolitiken
- tydliggöra rollfördelningen
- tydliggöra resursbehoven
- underlätta interkommunal samverkan i kulturfrågor

Det övergripande syftet med samverkan med kommunerna är att ha gemensamt fokus på utvecklingen av kultur ur ett regionalt helhetsperspektiv genom att identifiera gemensamma mål, ambitioner och prioriteringar. Därtill ska kulturens roll som utvecklingsfaktor på andra områden lyftas, bland annat eftersom samverkan också är en viktig del av arbetet med att förverkliga ambitionerna i den regionala utvecklingsstrategin Det öppna Skåne 2030. Under planperioden har samverkan med kommunerna även syftat till att stärka den kulturpolitiska kompetensen i Skåne. Genom att kulturpolitiska frågor tar större plats på den politiska

dagordningen i Region Skåne och i kommunerna ges det kulturpolitiska uppdraget större tyngd och legitimitet.

Utöver den kulturpolitiska samverkan som beskrivs nedan förs löpande dialog på tjänstemannanivå inom ramen för Kulturförvaltningens kulturchefsnätverk, bibliotekschefsnätverk och nätverk för kultursamordnare för kultur barn och unga.

De kulturpolitiska samtalen inom ramen för kultursamverkansmodellen har förts i följande forum: årliga kulturpolitiska överläggningar, delregionala kulturpolitiska överläggningar, tematiska kulturpolitiska överläggningar samt särskilda överläggningar mellan Region Skåne och kommunerna kring de samfinansierade kulturinstitutionerna.

Kommunsamverkan 2016 handlade om den nya kulturplanen som introducerades under de fyra delregionala överläggningarna. På Kulturparlament med Rantafej i slutet av året utvärderades det första året med kulturplanen, och goda exempel från kommunerna lyftes.

De delregionala kulturpolitiska överläggningarna och Kulturparlament med Rantafej 2017 kretsade kring det politiskt prioriterade utvecklingsarbetet kring Solidariskt fördelad kultur. Under året genomfördes även en slutkonferens för KKN-arbetet och två tematiska möten om folkbildning respektive demokrati och yttrandefrihet dit både kommuner och kulturliv bjöds in.

För 2018 års delregionala kulturpolitiska överläggningar var kultur för barn och unga i fokus, bland annat med anledning av Myndigheten för kulturanalys fördjupade kulturvaneundersökning med fokus på målgruppen. Kulturparlament med Rantafej ägde rum på Hässleholms kulturhus med temat konstnärlig frihet.

År 2019 samlades nytilträdde kulturpolitiker på delregionala överläggningar med temat En hållbar kulturpolitik för alla och diskuterade hur kommuner och region genom samverkan kan öka tillgängligheten till konst och kultur i Skåne. På Kulturparlament presenterades en sammanställning av de samråd och workshops som tagits fram i processen för en ny kulturplan, utifrån detta fick politikerna möjlighet att spela in vad de ansåg vara de viktigaste prioriteringarna inför en ny planperiod. Rantafej hade temat Stad och land och genomfördes på Moriskan i Malmö.

De delregionala kulturpolitiska överläggningarna 2020 ägde rum i februari, kort innan pandemin nådde Skåne och medförde restriktioner kring möten

och resor. Remissversionen av kulturplan 2021–2024 presenterades. De planerade remisskonferenserna om kulturplanen i mitten av mars ställdes först om till digitalt format och tvingades därefter ställas in helt på grund av sjukdom. Även Kulturparlament med Rantafej ställdes in.

Remissversionen av Kulturplan 2021–2024 skickades ut under speciella omständigheter, i ett läge med stor osäkerhet om utvecklingen för både kulturliv och kommuner. Trots en omtumlande vår och inställda remisskonferenser var svarsfrekvensen för kulturplanen god, både vad gäller kommuner och kulturliv. I remissvaren tar flera kommuner fasta på kunskapsutbytet som en viktig förutsättning för de mindre kommunernas utvecklingsmöjligheter. Kommunerna omnämner bland annat Region Skåne som ”en viktig kompetensbank för kommunerna” och ”ett nav i utvecklingen”.

Utvärderingar av de delregionala kulturpolitiska överläggningarna visar att kommunernas representanter överlag är nöjda med formatet och upplever det som värdefullt att träffa och utbyta erfarenheter med andra kommuner. I både remissvar och utvärderingar har kommunerna lyft önskemål om att stärka samarbetet med andra politikområden och utveckla överläggningarnas format till att även omfatta andra nämnder.

Genomgående ser kommunerna att Region Skåne har en viktig roll att spela när det gäller tvärsektoriell samverkan i stort. De synpunkterna har tagits med in i nästa kulturplan, vars tvärgående utvecklingsområden bland annat syftar till att främja tvärsektoriellt utvecklingsarbete, och även i planeringen av kulturpolitiska överläggningar där kulturpolitikerna uppmuntras att kroka arm med andra politiker i sina kommuner. Att Region Skåne i högre utsträckning bjuder in till dialog med andra politikområden har hög prioritet för kommunerna. Det främjar en dialog där kulturplanen kan utgöra ett viktigt verktyg för att skapa ett större sammanhang, synliggöra och positionera kulturpolitiska frågor i relation till andra politikområden.

5.2 Avtal med högskolor, universitet och statliga myndigheter

Kulturförvaltningen arbetar med strategiska överenskommelser tillsammans med Skånes universitet, högskolor och statliga myndigheter för att fördjupa kunskapen inom en rad områden. De övergripande överenskommelserna bryts ner i avtal som i sin tur reglerar mer konkreta samarbeten. Dessa avtal ger Kulturförvaltningen möjlighet att avropa specialiserad insikt inom olika kulturella och vetenskapliga fält, och utgör kvalificerat beredningsunderlag för den strategiska bidragsgivningen.

- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Campus Helsingborg, Lunds universitet
- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Institutionen för kulturvetenskaper
- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Sociologiska institutionen, Lunds universitet
- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Malmö högskola
- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Teaterhögskolan i Malmö vid Lunds universitet
- Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning och Arkitektskolan/Institutionen för Arkitektur & Byggd miljö vid Lunds universitet
- Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Riksantikvarieämbetet
- Överenskommelse Region Skånes kulturförvaltning – Konstnärsnämnden
- Överenskommelse om utvecklingssamverkan mellan Nämnden för hemslöjdsfrågor och Region Skånes kulturförvaltning
- Överenskommelse om utvecklingssamverkan mellan Riksarkivet och Region Skåne

5.3 Regionsamverkan Sydsverige

En annan samverkan värd att uppmärksamma är nämndens samarbete med regionerna i södra Sverige. Kulturutskottet för Regionsamverkan Sydsverige, ett samarbetsorgan för regioner, landsting, kommunförbund och regionförbund i Skåne, Blekinge, Halland samt Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län, har under kulturplaneperioden arbetat fram positionspapperet Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kultursverige med gemensamma kulturpolitiska prioriteringar. Positionsdokumentet antogs av samtliga parter i december 2017.

6. Slutsatser

Sammanfattningsvis kan sägas att kulturnämndens beslut och vägval under perioden, både resursmässigt och strategiskt, följt kulturplanens inriktning och ambitioner. Samtliga Region Skåne vill-punkter under respektive konstområde har adresserats under planperioden. Slutrapporten bekräftar halvtidsavstämningens slutsatser som visar på vikten av utvecklade

strategidokument och den kulturpolitiska relevans som verksamhetsstöd och projektmedlen har för att utveckla kulturlivet i Skåne och skapa förutsättningar för den konstnärliga utvecklingen. Nedan följer några slutsatser från planperioden som är viktiga att ta med sig i utvecklingsarbetet under nästa planperiod.

Behov av en långsiktig uppföljningsmodell kopplat till de kulturpolitiska målen

Denna promemoria är utformad utifrån den så kallade halvtidsavstämning som genomfördes 2017. Kulturplanens ambitioner resurssätts i de årliga verksamhetsplanerna, och därmed har prioriteringarna i Kulturplan 2016–2020 följts upp löpande i kulturnämndens årliga verksamhetsberättelser. Behovet av att kunna följa utvecklingsarbetets effekter på ett strategiskt plan blev tydligt under planperioden. Med ökad kunskap genom uppföljning och utvärdering underlättas analyser av kulturpolitiska effekter på längre sikt. I samband med processen för att ta fram en ny kulturplan inleddes därför arbetet med att ta fram en modell för uppföljning av de kulturpolitiska målen, med effektmål och indikatorer som syftar till att följa det kulturpolitiska utvecklingsarbetet över tid.

Stärkt samverkan med kommunerna

I remissvar för den nya kulturplanen och utvärderingar av planperiodens kulturpolitiska överläggningar har kommunerna lyft önskemål om att stärka samarbetet med andra politikområden och utveckla överläggningarnas format till att även omfatta andra nämnder. Att Region Skåne i högre utsträckning bjuder in till dialog med andra politikområden har hög prioritet för kommunerna. Det främjar en dialog där kulturplanen kan utgöra ett viktigt verktyg och skapa ett större sammanhang, synliggöra och positionera kulturpolitiska frågor i relation till andra politikområden. Genomgående ser kommunerna att regionen har en viktig roll att spela när det gäller tvärsektoriell samverkan i stort. De synpunkterna togs med i arbetet med nästa kulturplan, vars tvärgående utvecklingsområden bland annat syftar till att främja tvärsektoriellt utvecklingsarbete, såväl som i planeringen av kulturpolitiska överläggningar, där kulturpolitikerna uppmuntras att kroka arm med andra politiker i sina kommuner.

Verksamhetsbidragens betydelse för den kulturella infrastrukturen

Kulturnämnden har under planperioden fördelat verksamhetsbidrag till en mångfald aktörer i Skåne, aktörer som på olika sätt är en del i den kulturella infrastrukturen. Verksamhetsbidragen är ett av kulturnämndens viktigaste styrmedel i arbetet för att nå de kulturpolitiska målen. Den kulturella

infrastrukturen kräver långsiktig, strategisk planering och finansiering för att upprätthållas, stärkas och utvecklas. Verksamhetsbidragen är långsiktiga åtaganden från kulturnämndens sida och kulturaktörerna utgör centrala delar i den kulturella infrastrukturen.

I inledningen av kulturplaneperioden 2016 fördelade kulturnämnden verksamhetsbidrag till 83 kulturverksamheter i Skåne, varav 9 som så kallade pågående utvecklingsprojekt, en bidragsform som avskaffades i samband med att den nya stödstrukturen trädde i kraft 2021. När kulturplaneperioden avslutades 2020 hade antalet verksamheter med verksamhetsbidrag ökat till 94, varav 14 som pågående utvecklingsprojekt. Verksamheterna har olika funktion i infrastrukturen, många erbjuder Skånes invånare och besökare ett brett och varierat utbud inom olika konst- och kulturområden, andra stödjer konstnärlig verksamhet och produktion på olika sätt. Beslut om nya mottagare föregås i regel av en lång process, där verksamheten ofta har beviljats någon form av utvecklingsbidrag och följts av utvecklare på Kulturförvaltningen under en längre tid.

Stärkt fokus på kunskapsutveckling

Kunskapsutveckling i form av analyser och fördjupningar har varit prioriterat i utvecklingsarbetet under planperioden. Investeringar i kunskapsutveckling ger utdelning och effekter på sikt. Kulturnämnden har under planperioden stärkt ett integrerat förhållningssätt till strategisk bidragsgivning, kunskapsutveckling och samverkan. Under planperioden har även samverkan breddats och fördjupats med akademin, genom konkreta avtal och bredare överenskommelser. De kulturpolitiska målen är långsiktiga inriktningsmål, vilket förutsätter ett långsiktigt perspektiv på effekterna av det strategiska utvecklingsarbetet.